

Seat No. : _____

TC-112

April-2013

B.Ed. (Sem.-II)

B-510 Business Organisation & Management (BOM)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
(૨) વિકલ્પો આંતરિક છે.
(૩) જમણી બાજુ પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવેલ છે.
૧. (અ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૧૦
(૧) ધંધાની સામાજિક જવાબદારી એટલે શું ? કર્મચારીઓ અને ગ્રાહકો પરત્વેની ધંધાની સામાજિક જવાબદારીનો ખ્યાલ આપો.
(૨) ભાગીદારી પેઢીનો અર્થ આપો. ભાગીદારોના પ્રકાર જણાવી ભાગીદારીના ફાયદા લખો.
(બ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં આપો. ૪
(૧) સહકારી મંડળીનાં લક્ષણો જણાવો.
(૨) સંયુક્ત હિસ્સાવાળી કંપનીનાં લક્ષણો જણાવો.
(૩) વૈયક્તિક માલિકીના ફાયદા જણાવો.
૨. (અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં) ૬
(૧) અનુબંધનું મહત્ત્વ જણાવો.
(૨) વાણિજ્યનો અર્થશાસ્ત્ર વિષય સાથેનો અનુબંધ ઉદાહરણ સહિત સ્પષ્ટ કરો.
(૩) તફાવત જણાવો : તાસ પાઠ આયોજન અને એકમ આયોજન
(બ) નીચેના બે પ્રશ્નમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : ૮
(૧) અનુબંધનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી અનુબંધના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
(૨) ધોરણ-૧૧ના વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન વિષય માટે એકમ આયોજન તૈયાર કરો.
૩. (અ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૧૦
(૧) નીચેના મુદ્દાના સંદર્ભમાં વાણિજ્ય શિક્ષક વિશે નોંધ લખો.
(a) શૈક્ષણિક લાયકાત
(b) વ્યાવસાયિક કૌશલ્યો
(c) ગુણ
(૨) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની વ્યાખ્યા જણાવી તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ લખો.

- (બ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં આપો : ૪
- (૧) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેના ફાયદા જણાવો.
- (૨) વાણિજ્ય મંડળની પ્રવૃત્તિઓ વિશે નોંધ આપો.
- (૩) વાણિજ્ય શિક્ષણમાં ઉપયોગી શૈક્ષણિક સાધનોની યાદી આપો.

૪. (અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં) ૬

- (૧) તફાવત જણાવો : માપન અને મૂલ્યાંકન
- (૨) વાણિજ્ય શિક્ષણ માટે પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્વ દર્શાવો.
- (૩) વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના કોઈ એકમ માટે એક અનાત્મલક્ષી કસોટીની રચના કરો.

- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો : ૮
- (૧) બ્લૂ પ્રિન્ટનો અર્થ જણાવો. વાણિજ્ય વિષયમાં બ્લૂ પ્રિન્ટ તૈયાર કરતી વખતે કયા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો તેની વિગતપૂર્ણ નોંધ આપો.
- (૨) વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકનાં લક્ષણો જણાવો.

૫. નીચેના ૧૪ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૧૪

- (૧) સહકારી મંડળીનો અર્થ જણાવો.
- (૨) 'નામનો ભાગીદાર' એટલે શું ?
- (૩) 'શાસક કંપની'નો અર્થ જણાવો.
- (૪) 'અનુબંધ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને વાસ્તવિક જીવનના અનુભવો પ્રાપ્ત થાય છે.' એક ઉદાહરણ આપો.
- (૫) એકમ આયોજન શા માટે જરૂરી છે ? ચાર મુદ્દા દર્શાવો.
- (૬) એકમ આયોજન એટલે શું ?
- (૭) C.A.I. મેથડનો અર્થ જણાવો.
- (૮) વાણિજ્ય ખંડમાં જરૂરી ચાર અધ્યાપન સામગ્રીના નામ લખો.
- (૯) પ્રદર્શન પદ્ધતિના બે ફાયદા જણાવો.
- (૧૦) ત્રિપરિમાણ દર્શક કોઠાનું એક પરિમાણ છે.

ગુણાંકન ; પ્રશ્ન પ્રકાર ; મૂલ્યાંકન

- (૧૧) અનાત્મલક્ષી કસોટીનો અર્થ આપો.
- (૧૨) ક્રમમાપદંડ એટલે શું ?
- (૧૩) ધોરણ ૧૧ના વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના પાઠ્યપુસ્તકની બે વિશેષતા લખો.
- (૧૪) ધંધાકીય નીતિમત્તા એટલે શું ?

Seat No. : _____

TC-112

April-2013

B.Ed. (Sem.-II)

B-510 Business Organisation & Management (BOM)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) All questions are compulsory.

(2) Options are internal.

(3) Figures on right side show the marks of question.

1. (a) Answer any **one** question from the following two questions. Answer should be in about **750** words : **10**
- (1) What is the social responsibility of business ? Give an idea of the social responsibility of business towards employees and consumers.
- (2) Give the meaning of partnership firm. Explain types of partners and write merits of partnership.
- (b) Answer any **one** question from the following three questions. Answer should be in about in **125** words : **4**
- (1) State characteristics of Co-operative society.
- (2) State characteristics of Joint Stock Company.
- (3) Write advantages of Sole-Proprietorship.
2. (a) Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
- (1) State importance of Correlation.
- (2) Make clear the correlation of Commerce with Economics subject with an illustration.
- (3) State difference : Period lesson planning and Unit Planning.
- (b) Answer any **one** from the following two questions (each answer about **500** words) : **8**
- (1) Make clear the meaning of correlation. Explain the types of correlation with an illustration.
- (2) Prepare a unit planning for a unit of B.O.M. for Std.-11.
3. (a) Answer any **one** from the following two questions (in about **750** words) : **10**
- (1) In reference to the following point write a note about Commerce teacher :
- (a) Educational Qualification
- (b) Professional Skills
- (c) Qualities
- (2) State the definition of Project Method and write advantages and limitations of it.

- (b) Answer any **one** from the following three questions (in about **125** words) : **4**
- (1) Give the meaning of Assignment method and state its merits.
 - (2) Write a note about the activities of Commerce club.
 - (3) Give a list of teaching-aids useful in teaching in Commerce subjects.
4. (a) Answer any **two** out of three from the following questions (each in about **100** words) : **6**
- (1) Give difference : Measurement and Evaluation.
 - (2) Show the importance of text book for commerce teaching.
 - (3) Construct an objective test for any unit of B.O.M. subject.
- (b) Answer any **one** out of two from the following questions (in about **500** words) : **8**
- (1) Give the meaning of Blue print. Give details about the points which will you consider for the preparation of a blue print in commerce subject.
 - (2) State the characteristics for an ideal text-book of B.O.M.
5. Answer the following **14** questions in short : **14**
- (1) Give the meaning of Co-operative Society.
 - (2) What is 'Nominal Partner' ?
 - (3) Give the meaning of 'Holding Company'.
 - (4) 'Students get real life experiences by correlation'. Give one illustration.
 - (5) Why unit planning is necessary ? Show four points.
 - (6) What is Unit Planning ?
 - (7) Give the meaning of C.A.I. Method.
 - (8) Write names of any four teaching materials necessary for commerce room.
 - (9) State any two benefits of Exhibition method.
 - (10) One of the three dimension of blue print is
 Marking ; Types of Questions ; Evaluation
 - (11) Give the meaning of objective test.
 - (12) What is rating scale ?
 - (13) Give any two merits of the B.O.M.'s text book of Std-11.
 - (14) What is Business Ethics ?
-